

MAPA NOSTALGIJE - PARTEŠ

PARTEŠ-PASJANE 2022+ Izveštaj o vizionarskoj radionici

19- 23 jul 2011
Ohrid, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija (BJRM)

UN HABITAT
FOR A BETTER URBAN FUTURE

MUNICIPAL SPATIAL PLANNING SUPPORT PROGRAMME
Making Better Cities Together funded by:
Sida

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

Integrirana vizija

Nova opština sa bogatom kulturnom tradicijom koja je socijalno napredna i ekološki svesna, sa transformisanom poljoprivredom i infrastrukturom koja teži održivom razvoju.

Moto:

**Nova opština, nove mogućnosti;
Posećena, zapažena, opstala.**

Sadržaj:

Izveštaj o vizionarskoj radionici "PARTEŠ-PASJANE 2022+"

1. Uvod
2. Osnovne Informacije
3. Vizionarska radionica
4. Zaključak

1. UVOD

Vizionarska radionica je početni korak ka izradi dugoročnih razvojnih planova.

Svrha Vizionarske radionice Parteš-Pasjane 2012+ bila je da se ispitaju aspiracije, zabrinutosti i vizije raznih učesnika u vezi sa ovom opštinom.

Vizionarska radionica bila je mogućnost za opštinske učesnike da se upoznaju sa ulogom vizionarstva u planiranju, metodama korišćenim za identifikaciju prostornih pitanja i postavljanje ciljeva kao i formulisanje početnih prostornih koncepata koji služe kao osnov za izradu opštinskih prostornih planova.

Rezultat radionice je važna komponenta u procesu opštinskog planiranja i predstavlja prvi korak u davanju javnog doprinosa izradi plana.

Pored toga, učesnici su razmenili široku viziju onoga kako bi opština Parteš-Pasjane trebalo da izgleda za deset i više godina.

Vizionarsku radionicu su zajednički organizovali Opština Parteš-Pasjane i UN-HABITAT Kosovo na osnovu Memoranduma o razumevanju za sprovođenje „Programa podrške prostornom planiranju opština“, koji su potpisale strane krajem novembra 2011. godine, uz podršku partnerskih institucija UN-HABITAT-a, Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje – partnera na centralnom nivou, Kulturnog nasleđa bez granica – partnera na promociji kulturnog nasleđa i Friedrich Ebert Stiftung- partnera na promociji javnih debata.

PROCES

Vizionarska radionica Parteš-Pasjane 2022+ bila je proces koji se odvijao u zajednici, u kojem su se učesnici fokusirali na definisanje integrisane vizije opštine. Proces je obuhvatio osam plenarnih sednica, interaktivna predavanja i vežbe koji su organizovani od 19-23 jula 2011. godine u Ohridu-Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija (BJRM).

Svaka sesija je započinjala plenarnom prezentacijom koju su predvodili medijatori iz UN-HABITAT-a, praćena procesom prostornog planiranja, učestvovanjem javnosti i rodnim pitanjima u planiranju, održivim razvojem, posle čega su sledile diskusije/ komentari kao i relevantna uputstva i razjašnjenja za vežbanje. Pre obavljanja vežbi izabrane su tematske oblasti, a učesnici su podeljeni u odgovarajuće radne grupe.

Na kraju svake večeri svi učesnici su se ponovo okupljali da bi prezentovali zaključke radnih grupa i na kraju identifikovali integrisanu viziju za Parteš-Pasjane 2022+.

UČESNICI

Grupa od dvadeset pet pojedinaca iz cele zajednice, koji su predstavljali razne sektore, lične stavove i politička viđenja - učestvovala je u Vizionarskoj radionici Parteš-Pasjane 2022+.

Svaki učesnik je učestvovao u radu jedne od četiri radnih grupa na razvoju ciljeva i vizije na zadatu tematsku oblast, a svi oni su dali veliki doprinos, sa ličnog i profesionalnog stanovišta.

Vizionarsku radionicu Parteš-Pasjane 2022+ pomogao je UN-HABITAT koji je služio kao resurs za svaku od četiri grupe u celom procesu, uz tesnu podršku partnerskih institucija, Kulturnog nasleđa bez granica (CHwB), Friedrich Ebert Stiftung (FES) i Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje (MŽSPP).

2. OSNOVNE INFORMACIJE

2. OSNOVNE INFORMACIJE

Opština Parteš-Pasjane, koja je ranije bila jedinica u okviru opštine Gnjilane, osnovana je 19. avgusta 2010. godine, pošto je temelje postavio opštinski pripremni tim, a prvi opštinski izbori su održani 20. juna/18. jula 2010. godine na osnovu "Sveobuhvatnog predloga za rešenje statusa Kosova" i "Zakona br. 03/L-041 o administrativnim granicama opština".

Opština Parteš-Pasjane se nalazi na krajnjem istoku Kosova, oko 8 km jugoistočno od Gnjilane, na raskrsnici puta Gnjilane—Uroševac, u blizini graničnog trougla sa Srbijom i Makedonijom i oko 56 km od glavnog grada Prištine.

Opština se graniči sa opštinom Gnjilane na severu, istoku i jugu i sa opštinom Vitina na jugozapadu.

Opština se sastoji od tri katastarske jedinice od kojih svaka uključuje naselje. Najveće naselje je Pasjane, koje takođe predstavlja administrativni centar opštine, dok su Parteš i Donja Budriga druga dva manja naselja u opštini.

Parteš-Pasjane je seoska opština sa površinom od 28.64 kvadratnih kilometara i sa procenjenom populacijom od 3960 stanovnika, uglavnom kosovskih Srba (99%), bez procenjenog broja od oko 883 raseljenih lica. Pored njih, opština ima dijasporu čiji se broj procenjuje na više od 405 lica.

Opština leži na nadmorskoj visini od 473 metra i pretežno je ravničarska sa brežuljcima, sa obiljem prirodnih resursa kao što su reka Morava i plodno zemljište, pašnjaci, šume, vinogradi, voćnjaci koji pokrivaju ukupnu površinu od 10.87 kvadratnih kilometara.

Glavna ekonomska aktivnost u opštini Parteš-Pasjane je poljoprivredna proizvodnja.

Komunalne usluge, kao što su vodovodna i kanalizaciona mreža, ne postoje, dok usluge odvoženja otpada obezbeđuje susedna opština Gnjilane. U opštini ne postoje ni telekomunikaciona ni internet infrastruktura. Putna infrastruktura i električna distributivna mreža su samo osnovne, ili ih

nema.

Najveća stopa zaposlenosti je u javnom sektoru - u administraciji, zdravstvu i obrazovanju.

Opština Parteš-Pasjane ima nekoliko javnih zdravstvenih, obrazovnih i kulturnih institucija, pri čemu se sve raspoređene u obe jedinice.

MAPA NOSTALGIJE - PARTEŠ

3. VIZIONARSKA RADIONICA

FORMAT

Petodnevna radionica i obuke sa prezentacijama međunarodnih i lokalnih predstavnika, interaktivnim diskusijama i aktivnim učestvovanjem učesnika. Korišćena su audovizuelna sredstva a učesnicima su distribuirani pomoćni pisani i elektronski materijali na početku svake sesije. Program radionice uključivao je jutarnje i poslepodnevne sesije.

PROGRAM

Sesija 1

Plenarno zasedanje: **Otvaranje radionice;** Plenarne diskusije.

Vežba: Uputstva i objašnjenja: Pričanje priča/memorijsko mapiranje.

Sesija 2

Plenarno zasedanje: **The planning game;** Plenarne diskusije/komentari.

Vežba: Uputstva i objašnjenja: **Odabir tema.**

Sesija 3

Plenarno zasedanje: **Introduction to SWOT analysis;** Plenarne diskusije/komentari.

Vežba: Uputstva i objašnjenja:
Formiranje tematskih radnih grupa
Sprovođenje tematskih SWOT analiza.

Sesija 4

Plenarno zasedanje: **Moć vizionarstva;** Plenarne diskusije/komentari.

Vežba: Uputstva i objašnjenja:
Definisanje tematske vizije i logoa;
Postavljanje tematskih ciljeva.

Sesija 5

Plenarno zasedanje: **Učestvovanje javnosti u planiranju;** Plenarne diskusije/komentari.

Vežba: Uputstva i objašnjenja:
Razvoj strategija za prostorni razvoj.

Sesija 6

Plenarno zasedanje: **Rodno pitanje u planiranju;** Plenarne diskusije/komentari.

Vežba: Uputstva i objašnjenja:
Transformisanje vizije u tematske koncepte prostornog razvoja

Sesija 7

Vežba: **Dizajniranje mape sećanja;** Uputstva i objašnjenja:

Sesija 8

Završetak/

Plenarna prezentacija: **Mapa sećanja; Integrisana vizija; Moto.**

SESIJA 1

Plenarni sastanak: **UVOD U RADIONICU**

Učesnici su upoznati sa programom radionice, ključnim principiima i ciljevima vizionarske radionice.

Vežba: **Pričanje Priča/Mapa Sećanja**

Ovo je alata koji se koristi da se strategija saopšti na način koji povećava motivaciju, privrženost i angažovanje učesnika.

Od učesnika je traženo da se predstave, ispričaju kratku priču sa pozitivnim sećanjima na događaje sa kojima ih vezuju emotivna sećanja i da ih povežu sa njihovim prostornim kontekstom kroz mapiranje.

SESIJA 2

Plenarni sastanak: **IGRA PLANIRANJA**

Učesnici su upoznati sa osnovnim principima planiranja i inkluzivnim planiranjem.

Vežba: **Odabir tema**

Medijatori radionice su napravili spisak sa različitim temama u vezi sa planiranjem na osnovu konteksta opštinskih pitanja i predstavili ga učesnicima u toku plenarne prezentacije. Pre obavljanja vežbi, sve teme su zajednički prodiskutovane, dodatno obogaćene, a učesnici su prihvatili sledeće teme:

Grupa 1:

Zaštita životne sredine, korišćenje zemljišta i kulturno nasleđe;

Grupa 2:

Ekonomski razvoj i poljoprivreda

Grupa 3:

Stambena pitanja/naselja, socijalne službe i povratak;

Grupa 4:

Infrastruktura i mobilnost.

SESIJA 3

Plenarna prezentacija: **UVOD U SWOT ANALIZU**

Učesnici su upoznati sa tim kako se vrši analiza trenutne situacije u opštini, njenog unutrašnjeg i spoljašnjeg okruženja.

Vežba: **FORMIRANJE RADNIH GRUPA**

Jednom kada su teme odabrane, formirane su interdisciplinarne radne grupe, po jedna za svaku od tema. Radne grupe su činili šest do sedam opštinskih predstavnika, pri čemu su u svakoj grupi bila dva medijatora tokom vežbi.

Vežba: **SWOT ANALIZA**

To je metod strateškog planiranja koji se koristi za identifikaciju opštinskih dobrih strana, slabosti, mogućnosti i pretnji koje ili podržavaju ili ometaju opštinu u ostvarivanju željenih ciljeva.

SPROVOĐENJE SWOT ANALIZE

Učesnici su pitani da identifikuju dobre strane opštine koje čine njihovu opštinu atraktivnom, slabosti koje odbijaju od njihove opštine, mogućnosti koje njihova opština može da iskoristi i pretnje koje mogu da spreče njihovu opštinu da učini poboljšanje u budućnosti.

REZULTATI

Rezultati vežbe za svaku grupu su predstavljeni u donjem tekstu i daju opšti pregled situacije u opštini i služice kao osnov za definisanje opštinskih ciljeva.

S3. Rezultati iz vežbe: Grupa 1, Zaštita životne sredine, korišćenje zemljišta i prirodno i kulturno nasleđe.

Dobre strane:

- Čist vazduh;
- Reka Binačka Morava;
- Planine;
- Šume;
- Pašnjaci;
- Plodno tlo - poljoprivreda;
- Jalovišta - izgradnja;
- Seoske česme;
- Kulturne i verske lokacije;
- Kulturni i verski događaji.

Mogućnosti:

- Funkcionalan sistem vodosnabdevanja;
- Funkcionalan kanalizacioni sistem;
- Izgradnja rečnih korita;
- Izgradnja sistema za navodnjavanje;
- Izgradnja česmi;
- Efikasno korišćenje plodnog tla;
- Zaštita šuma:
- Pošumljavanje brda Visoka;
- Restauracija – konzervacija lokacija kulturnog nasleđa:
- crkava, tradicionalnih kuća i vodenica.

Slabosti:

- Nepostojanje sistema za navodnjavanje;
- Nepostojanje vodenica;
- Nepostojanje zaštita od poplava;
- Loš kvalitet pijaće vode;
- Slabo korišćenje plodnog zemljišta;
- Loša zaštita šuma:
- Seča šuma na brdima Visoka;
- Loše stanje lokacija kulturnog nasleđa:
- Crkava, tradicionalnih kuća i vodenica;
- Neformalne deponije.

Pretnje:

- Zagađenje izvora vode;
- Ogoljavanje brda;
- Poljski požari;
- Šumski požari.

S3. Rezultati iz vežbe: Grupa 2, Zaštita životne sredine, korišćenje zemljišta i prirodno i kulturno nasleđe.

Dobre strane:

- Geografski položaj;
- Reka Binačka Morava;
- Plodno zemljište;
- Šume;
- Pašnjaci;
- Stočni fond;
- Kapaciteti bivših poljoprivrednih zadruga;
- Kapaciteti bivše fabrike radijatora;
- Kapaciteti bivše fabrike baterija;
- Fabrika bezalkoholnih pića.

Mogućnosti:

- Pобољшanje kvaliteta poljoprivredne proizvodnje;
- Povećanje kvaliteta poljoprivredne proizvodnje;
- Otpočinjanje poljoprivredne proizvodnje u postojećim kapacitetima;
- Podsticanje malih porodičnih preduzeća;
- Otvaranje filijala banaka.

Slabosti:

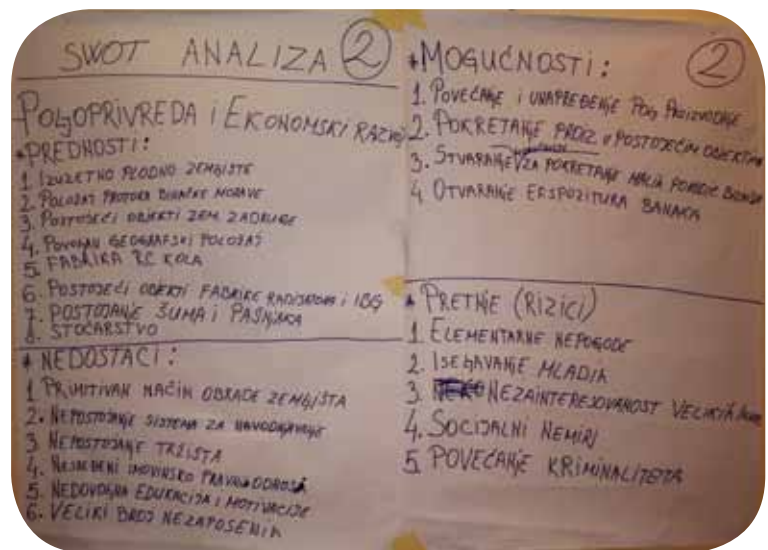
- Nepostojanje sistema za navodnjavanje;
- Primitivne tehnike tretiranja zemljišta;
- Primitivne tehnike obrade

zemljišta;

- Komplikovani postupci za rešavanje pitanja vlasništva nad imovinom;
- Nepostojanje tržišta za lokalne proizvode;
- Nizak kvalitet obrazovanja mladih generacija;
- Slaba motivacija za rad mladih generacija;
- Visoka stopa nezaposlenosti.

Pretnje:

- Prirodne katastrofe – poplave i požari;
- Odlazak mladih generacija;
- Nepostojanje interesa za velike privatne investicije;
- Nepostojanje socijalne sigurnosti;
- Povećan nivo kriminala.

S3. Rezultati iz vežbe : Grupa 3, Stambena pitanja/naselja, socijalne službe i povratak

Dobre strane:

- Porodične kuće sa baštama i pomoćnim zgradama;
- Mogućnost za socijalnu koheziju;
- Mogućnost za dodatan rad:
- poljoprivreda, zanati, trgovina;
- Plodno zemljište - poljoprivreda;
- Jalovišta - izgradnja;
- Dostupno rešenje stambenog pitanja;
- Položaj u blizini Gnjilana.
- Sistem osnovnog obrazovanja;
- Sistem srednjeg obrazovanja;
- Sistem primarne zdravstvene zaštite;
- Kulturno-umetnička društva;
- Omladinski saveti;
- Izgradnja novog doma kulture.
- Spajanje porodica;
- Vlasništvo nad imovinom;
- Dobri međuljudski odnosi.

Slabosti:

- Velika površina zemljišta pod zgradama;
- Veliki broj starih zgrada;
- Komplikovani postupci za rešavanje imovinskih pitanja;
- Individualni grejni sistemi;
- Velika potrošnja energije;

- Tradicionalni bunari;
- Tradicionalni klozeti;
- Nedovršena kanalizaciona mreža;
- Nedovršeni sistem vodosnabdevanja;
- Neasfaltirane ulice;
- Nepostojanje sistema za odvođenje površinskih voda posle velikih kiša i topljenja snega.
- Nedostatak kvalifikovanog tehničkog osoblja;
- Ograničeni školski prostor;
- Nepostojanje institucionalne podrške obrazovanju;
- Nepostojanje visokog obrazovanja;
- Staromodan sistem obrazovanja;
- Nedostatak kvalifikovanog zdravstvenog osoblja;
- Nedostatak sekundarne zdravstvene zaštite;
- Nedostatak ekstenzivne poljoprivredne proizvodnje;
- Neaktivni industrijski kapaciteti;
- Nerazvijen privatni sektor;
- Nerazvijen bankarski sistem;
- Visoka nezaposlenost.
- Nepostojanje institucionalne podrške;
- Nedostatak radnih mesta;
- Nedostatak tambenih jedinica;
- Nepostojanje uslova za povratak.

S3. Rezultati iz vežbe: Group 3, Stambena pitanja/naselja, socijalne službe i povratak - continued

Mogućnosti:

- Vladini fondovi;
- Nevladini fondovi;
- Fondovi međunarodnih organizacija;
- Individualne investicije za smanjivanje potrošnje energije;
- Institucionalno rešenje imovinskih pitanja;
- Javno-privatna partnerstva za sprovođenje infrastrukturnih projekata.
- Proširenje obrazovnih kapaciteta;
- Povećanje broja i profila kvalifikovanog nastavnog osoblja;
- Povećanje broja i profila kvalifikovanog zdravstvenog osoblja;
- Aktiviranje bivših industrijskih kapaciteta;
- Smanjenje nezaposlenosti.
- Vladina ministarstva;
- Međunarodne organizacije;
- Bankarske institucije.

Pretnje:

- Prirodne katastrofe – poplave, požari i zemljotresi;
- Inertnost međunarodnih organizacija;
- Nizak životni standard;

- Nedostatak ljudskih resursa;
- Nedostatak osećanja za dobrovoljan rad.
- Odlazak mladih generacija;
- Odliv mozgova.
- Nedostatak podrške od vladinih ministarstava;
- Nedostatak podrške od zajednice;
- Inercija raseljenih lica.

S3. Rezultati iz vežbe: Grupa 4, Infrastruktura i mobilnost

Dobre strane:

- Ravno zemljište;
- Dobro definisana putna mreža;
- Elektroenergetska mreža;
- Služba za upravljanje otpadom.

Slabosti:

- Loše stanje puteva;
- Neasfaltirane ulice;
- Nepostojanje trotoara;
- Stara elektro distributivna mreža nedovoljnog kapaciteta;
- Nepostojanje fiksne telefonske mreže;
- Nepostojanje internet mreže;
- Nepostojanje kablovske televizijske mreže;
- Nepostojanje sistema za navodnjavanje;
- Nepostojanje sistema za zaštitu od poplava;
- Nedostatak mostova;
- Veliki broj neformalnih deponija.

Mogućnosti:

- Dobar pristup regionalnoj putnoj mreži;
- Otvaranje graničnog prelaza prema Makedoniji;
- Reka Binačka Morava.

Pretnje:

- Nepostojanje pouzdanih izvora finansiranja infrastrukturnih projekata i njihove realizacije;
- Nepostojanje sredstava za održavanje i proširivanje javne infrastrukture.

SESIJA 4

Plenarna prezentacija: **SNAGA VIZIONARSTVA**

Učesnici su upoznati sa ulogom vizionarstva u planiranju.

Vežba: **DEFINISANJE VIZIJE I LOGOA – TEMATSKI OSNOV:**

Na osnovu SWOT analize svaka grupa je razvila tematsku viziju.

Grupa 1

Zaštita životne sredine, korišćenje zemljišta i prirodno i kulturno nasleđe:

“Oživljavanje naše divne prirode i prošlosti ”

Grupa 2

Ekonomski razvoj i poljoprivreda:

“Nova opština, nove mogućnosti”

Grupa 3

Stambeno pitanje/Naselja, socijalne službe i povratak:

“Poboljšan kvalitet života kroz planirano korišćenje zemljišta i socijalni razvoj ”

Grupa 4

Infrastruktura i mobilnost:

“Međusobno povezani i povezani sa svetom ”

Participants were lectured on how to conduct analysis of the current situation of the municipality, its internal and external environment.

Vežba: **POSTAVLJANJE CILJA**

To je proces koji se sprovodi na osnovu rezultata SWOT analize.

POSTAVLJANJE TEMATSKIH CILJEVA

Učesnici su napravili spisak potencijalnih SMART tematskih ciljeva (Konkretan-merljiv-dostižan-realan-pravovremen), koji su predstavljeni u donjem tekstu, koji će služiti za budući razvoj opštine.

S4: Rezultati iz vežbe: Grupa 1, Zaštita životne sredine, korišćenje zemljišta i prirodno i kulturno nasleđe.

Kratkoročno (1- 3 godine):

- Zaštita vodenih izvora;
- Zaštita šuma;
- Zaštita planina;
- Identifikacija lokacija prirodnog nasleđa;
- Podizanje svesti/informisanje o ulozi i važnosti prirodnog nasleđa;
- Zaštita lokacija kulturnog nasleđa;
- Identifikacija lokacija kulturnog nasleđa;
- Podizanje svesti/informisanje o ulozi i važnosti kulturnog nasleđa;
- Restauracija-konzervacija i održavanje lokacija kulturnog nasleđa;

Srednjoročno (3- 6 godine):

- Zaštita plodnog zemljišta;
- Povećanje proizvodnje različitih useva;
- Uspostavljanje regionalne saradnje u oblasti kulture.

Dugoročno: (6- 10+ godine):

- Zaštita i održavanje kvaliteta vazduha;
- Razvoj kulturnog eko turizma.

Tematska vizija:

Oživljavanje naše divne prirode i prošlosti.

S4: Rezultati iz vežbe: Grupa 2, Ekonomski razvoj i poljoprivreda.

Kratkoročno (1- 3 godine):

- Izgradnja sistema za navodnjavanje;
- Poljoprivredne subvencije;
- Izgradnja stanica za prikupljanje;
- Osnivanje ekonomske/industrijske zone;
- Otvaranje filijala banaka;
- Promocija postojećih umetnosti i zanata.

Srednjoročno (3- 6 godina)::

- Specijalizacija načina proizvodnje;
- Regulisanje imovinskih pitanja;
- Otvaranje novih radnih mesta;

Dugoročno: (6- 10+ godina):

- Izgradnja rashladnih kapaciteta.

Tematska vizija:

Nova opština, nove mogućnosti

S4: Rezultati iz vežbe: Grupa 3, Stambena pitanja/naselja, socijalne službe i povratak.

Kratkoročno (1- 3 godine):

- Obezbeđivanje racionalnog korišćenja zemljišta;
- Razvoj i sprovođenje građevinskih standarda.
- Stvaranje uslova za razvoj biznisa;
- Smanjenje nezaposlenosti i siromaštva.
- Institucionalna podrška raseljenim licima

Srednjoročno (3- 6 godina)::

- Obezbeđivanje sigurnosti korišćenja zemljišta;
- Razvoj i sprovođenje smernica za projektovanje urbanih naselja.
- Poboljšanje kvaliteta obrazovanja i sistema zdravstvene zaštite;

Dugoročno: (6- 10+ godina):

- Poboljšanje kvaliteta obrazovanja i sistema zdravstvene zaštite;
- Smanjenje nezaposlenosti i siromaštva.

Tematska vizija:

Poboljšan kvalitet života kroz plansko korišćenje zemljišta i socijalni razvoj.

S4: Rezultati iz vežbe: Grupa 4, Infrastruktura i mobilnost

Kratkoročno (1- 3 godine):

- Poboljšanje sistema za upravljanje otpadom;
- Sprečavanje neformalnih deponija;
- Poboljšanje postojeće lokalne putne infrastrukture;
- Uvođenje usluga javnog prevoza;
- Instalacija fiksne telefonske mreže;
- Instalacija internet mreže;
- Instalacija kablovske televizijske mreže;

lica sa nedostacima;

- Instalacija sistema za odvođenje površinskih voda.
- Veza sa prugom u Uroševcu kroz opštinu Bujanovac sa glavnom prugom koja povezuje Minhen i Beč sa Atinom.
- Povezivanje sa gasnim koridorom (dodatni pravac) koji prolazi u blizini opštine;
- Kontinuirano lobiranje kod centralne vlade za finansijsku podršku.

Srednjoročno (3- 6 godina):

- Efikasno korišćenje prirodnih vodenih izvora;
- Očuvanje prirodnih vodenih izvora;
- Asfaltiranje šumskih puteva;
- Asfaltiranje lokalne putne infrastrukture;
- Proširenje elektro distributivne mreže u novim naseljima;
- Izgradnja novih trafostanica;

Tematska vizija: **Međusobno povezani i povezani sa svetom.**

Dugoročno: (6- 10+ godina):

- Poboljšanje regionalne putne infrastrukture;
- Poboljšanje prekograničnih veza;
- Stvaranje uslova za kretanje pešaka;
- Stvaranje uslova za kretanje biciklista i

SESSION 5

Plenarna prezentacija: **UČESTVOVANJE JAVNOSTI U PLANIRANJU**

Učesnicima je održano predavanje o važnosti učestvovanja javnosti i principima uključivanja u procese prostornog planiranja.

Vežba: **Razvoj strategija za prostorni razvoj - tematski osnov:**

Svaka tematska grupa razmatrala je moguće strategije za razvoj kroz diskusije za okruglim stolom.

SESSION 6

Plenarna prezentacija: **GENDER ISSUES IN PLANNING**

Participants were lectured on gender issues and their impact in development planning.

Vežba: **Pretvaranje vizije u koncepte prostornog razvoja – tematski osnov**

Projektantska radionica – svaka tematska grupa pretvorila je svoju tematsku viziju u prostorni kontekst kroz skiciranje i crtanje na nivou naselja.

SESIJA 7

Vežba: **Izrada mape sećanja**

Na osnovu kratkih priča na prvoj vežbi i njihove relevantnosti za prostorni koncept kroz mapiranje, razvijen je projekat sa najvažnijim lokacijama za učesnike.

Vežba: **Definisanje integrisane vizije i motoa**

Grupa sastavljena od četiri učesnika, članova svake od tematskih grupa, uz podršku dva medijatora, diskutovala je i analizirala sve tematske vizije i motivacije, koje su dobile prioritet putem koncenzusa i zajednički doprinela definisanju integrisane vizije i motoa.

SESIJA 8

Na poslednjoj sesiji svaka grupa je predstavila svoje rezultate pred gostima koji su predstavljali Opštinu Pasjane-Parteš, UN-HABITAT i partnerske opštine i Ministarstvo životne sredine i prostorno planiranje (MŽSPP).

Završna/ Plenarna prezentacija: **Mapa sećanja:**

Integrisana vizija:

Nova opština sa bogatom kulturnom tradicijom koja je socijalno napredna i ekološki svesna, sa transformisanom poljoprivredom i infrastrukturom koja teži održivom razvoju.

Moto:

**Nova opština, nove mogućnosti;
Posećena, zapažena, opstala.**

REZULTAT

Vizija Parteš-Pasjane 2022+ služiće kao okvir za identifikaciju i ostvarivanje budućih opštinskih ciljeva.

Vizija 2022+ će takođe služiti kao okvir za preduzimanje prvog koraka za buduću generaciju i pomoći će da se obezbedi da se „nova opština“ pretvori u mesto „novih mogućnosti“.

Rezultati radionice biće iskorišćeni za razvoj dugoročnih procesa planiranja, kao što su planovi prostornog razvoja i kapitalni projekti, da bi se obezbedilo da Vizija 2022+ bude ostvarena.

ZAJEDNIČKA DEKLARACIJA VIZIJE :

Nova opština sa bogatom
kulturnom tradicijom,
ekološki svesna,
transformisanom poljoprivre-
dom i infrastrukturom koja
teži ka održivom razvoju

ZAJEDNIČKI MOTO

Dodoh.
videh.
ostadoh ...

Nova opština
bolje mogućnosti

ZAKLJUČAK

KZAKJUČAK

Ovaj dokument o viziji sadrži elaboraciju i objašnjenja metoda i procesa kako su učesnici došli do zajedničke izjave o viziji. Ovaj dokument je samo prvi korak ka iniciranju izrade opštinskog i urbanističkog plana razvoja. Cilj je da se obezbede smernice u procesu pripreme plana za izradu OPR/UPR i za pretvaranje tih vizija u stvarnost.

Svi rezultati ove radionice biće prezentovani javnosti i opštinskoj upravi u narednim mesecima. Planirano je održavanje naredne radionice na kojoj će učesnicima radionice i opštinskim zvaničnicima biti prezentovani rezultati vizionarske radionice u formi "Izjave o viziji". Sledeći korak biće kombinovanje rezultata vizionarske radionice, odnosno rezultata četiri tematske opštinske radne grupe koje su sprovele detaljnu analizu opštinskog razvoja u integrisani vizionarski dokument. Cilj je da se promoviše vlasništvo civilnog društva nad planom i da se stoga podrži sprovođenje vizija u delo.

draft -Report
from
"Visioning Workshop Partesh/Partes"
Ohrid/Oher, Macedonia 2010